

به نام خدا

نقش آموزش‌های مجازی بر انگیزش و خلاقیت دانش‌آموزان

مولفان :

فاطمه خراسانی

محدثه مرادقلی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب‌رسان موجود می‌باشد

chaponashr.ir

سرشناسه : خراسانی، فاطمه، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور : نقش آموزش‌های مجازی بر انگیزش و خلاقیت دانش‌آموزان /
مولفان فاطمه خراسانی، محدثه مرادقلی.
مشخصات نشر : ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران) ، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری : ۱۳۸ ص.
شابک : ۱-۱۳۶-۳۳۹-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : اینترنت و آموزش و پرورش -- جنبه‌های اجتماعی
Internet in education -- Social aspects
فضای مجازی -- تأثیر -- جنبه‌های اجتماعی
Cyberspace -- Influence -- Social aspects
موفقیت تحصیلی -- جنبه‌های اجتماعی
Academic achievement -- Social aspects
انگیزش در آموزش و پرورش
Motivation in education
شناسه افزوده : مرادقلی، محدثه، ۱۳۷۸-
رده بندی کنگره : LB1۰۴۴/۸۷
رده بندی دیویی : ۳۷۱/۳۳۴۴۶۷۸
شماره کتابشناسی ملی : ۹۲۹۶۶۴۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیپا

نام کتاب : نقش آموزش‌های مجازی بر انگیزش و خلاقیت دانش‌آموزان
مولفان : فاطمه خراسانی - محدثه مرادقلی
ناشر : ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)
صفحه آرایی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ : اول - ۱۴۰۲
چاپ : مدیران
قیمت : ۱۱۲۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان :
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک : ۱-۱۳۶-۳۳۹-۶۲۲-۹۷۸
تلفن مرکز پخش : ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۵	شبکه اجتماعی
۱۷	تاثیر شبکه اجتماعی بر دانش آموزان :
۱۸	تاثیر شبکه های اجتماعی بر دانش آموزان
۲۰	شیوع یک بیماری خطرناک:
۲۲	چرا افراد به شبکه های اجتماعی گرایش دارند؟
۲۳	نوجویی و هیجان خواهی در استفاده از شبکه های اجتماعی :
۲۳	گرایش به محبوبیت :
۲۴	ارتباط بین انسان ها :
۲۴	گذراندن اوقات فراغت و فاصله از تنش های روزمره زندگی :
۲۴	باورهای نادرست و غیر منطقی در مورد شبکه های اجتماعی :
۲۵	ارضای روانی کاربران شبکه های مجازی :
۲۵	حس ارتقاء زندگی :
۲۵	اضطراب حضور در جامعه :
۲۶	اعتیاد اینترنتی :
۲۸	مراحل شکل گیری شبکه های اجتماعی
۲۹	کارکردهای شبکه اجتماعی
۳۰	کارکردهای ارتباطی از دیدگاه تانبرگ و همکارانش
۳۱	مزایای شبکه های اجتماعی اینترنت
۳۱	معایب شبکه های اجتماعی

۳۲	..... آسیب شناسی شبکه های اجتماعی
۳۴	..... آموزش و پرورش
۳۵	..... پیشرفت تحصیلی و ارتقاء عملکرد
۳۷	..... رابطه بین پیشرفت تحصیلی و سرمایه اجتماعی
۳۸	..... رابطه بین فن آوری اطلاعات و پیشرفت تحصیلی
۴۰	..... عملکرد اجتماعی
۴۲	..... نظریه یادگیری شناختی اجتماعی
۴۲	..... نظریه ی اجتماعی شناختی
۴۴	..... نظریه پدیدار شناختی
۴۷	..... نظریه تحولی
۴۹	..... تاثیر محیط اجتماعی بر شخصیت
۵۰	..... انواع محیط های موثر بر شخصیت
۵۰	..... محیط طبیعی یا فیزیکی موثر بر شخصیت
۵۱	..... محیط اجتماعی
۵۲	..... تفاوت های فردی در تاثیر پذیری شخصیت از محیط
۵۳	..... خلاصه دیدگاه ها درباره سازگاری و رشد اجتماعی
۵۵	..... تعریف مفهومی و تجربی سرمایه اجتماعی
۵۶	..... نظریه پردازان سرمایه اجتماعی
۵۸	..... رابطه سرمایه اجتماعی و فکری
۵۹	..... تاثیرات و کارکردهای سرمایه اجتماعی
۶۰	..... تبیین رابطه توسعه اقتصادی و سرمایه اجتماعی

- ۶۲ ..... مفهوم خوش بینی تحصیلی
- ۶۳ ..... مولفه‌های خوش‌بینی تحصیلی و هویت دانش‌آموزان نسبت به مدرسه
- ۶۵ ..... خوش‌بینی تحصیلی در مدرسه مثبت‌گرا
- ۶۷ ..... رویکردهای خوش‌بینی
- ۶۷ ..... الف) خوش‌بینی به عنوان طبیعت انسانی:
- ۷۰ ..... ب) خوش‌بینی به صورت یک تفاوت فردی:
- ۷۳ ..... انواع خوش‌بینی
- ۷۷ ..... روحیه کارآفرینی
- ۷۸ ..... اهمیت روحیه کارآفرینی برای دانش‌آموزان
- ۷۹ ..... روحیه کارآفرینی و تشخیص فرصت‌های کارآفرینی
- ۸۰ ..... توسعه روحیه کارآفرینی در مدارس
- ۸۱ ..... دانش‌آموز کارآفرین
- ۸۲ ..... نقش مدارس در کارآفرینی دانش‌آموزان
- ۸۲ ..... مفهوم عزت نفس در دانش‌آموزان
- ۸۵ ..... عزت نفس در قرآن مجید:
- ۸۷ ..... انواع اعتماد به نفس:
- ۱۷ ..... ۱- عزت نفس کلی:
- ۱۷ ..... ۲- عزت نفس اجتماعی:
- ۱۷ ..... ۳- عزت نفس تحصیلی:
- ۸۸ ..... مولفه‌های اساسی عزت نفس:
- ۸۹ ..... ماهیت عزت نفس:
- ۹۰ ..... نظریات مرتبط با عزت نفس:

- ۹۱..... نظریه امید:
- ۹۱..... نظریه کولی:
- ۹۲..... نظریه ی سالیوان:
- ۹۳..... نظریه روزنبرگ:
- ۹۴..... نظریه هورنای:
- ۹۵..... نظریه آدلر:
- ۹۶..... مفهوم خود تنظیمی دانش آموزان:
- ۱۰۰..... تنظیم اهداف کوتاه و طولانی مدت
- ۱۰۳..... رابطه‌ی باورهای انگیزشی و راهبردهای یادگیری خودتنظیمی
- ۱۰۴..... ابعاد یادگیری خودتنظیم
- ۱۰۵..... نظریه‌های خودتنظیمی
- ۱۰۶..... الگوهای یادگیری خودگردان
- ۱۰۷..... مفهوم انگیزش پیشرفت:
- ۱۱۰..... رویکردهای مختلف درباره انگیزش
- ۱۱۳..... تعاریف پیشرفت تحصیلی
- ۱۱۶..... معیارهای پیشرفت تحصیلی
- ۱۱۸..... عوامل مهم تأثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی
- ۱۲۲..... خانواده و پیشرفت تحصیلی
- ۱۲۳..... ارزشها و انتظارات والدین و پیشرفت تحصیلی
- ۱۲۴..... شرایط اجتماعی و اقتصادی و پیشرفت تحصیلی
- ۱۲۴..... سطح تحصیلات والدین و پیشرفت تحصیلی

- ۱۲۵ .....مدرسه و پیشرفت تحصیلی
- ۱۲۵ .....انتظارات معلم و پیشرفت تحصیلی
- ۱۲۶.....نمره و ارزشیابی و پیشرفت تحصیلی
- ۱۲۶.....نظریه انگیزش و بهداشت روانی
- ۱۲۸ .....تأثیر انگیزش بر یادگیری
- ۱۲۸ .....راه کارهای ایجاد انگیزه در دانش آموزان و تاثیر آن در پیشرفت تحصیلی
- ۱۳۳ .....منابع

مقدمه

اصطلاح « شبکه های اجتماعی » زیر مجموعه رسانه های اجتماعی قرار می گیرد. بارزترین ویژگی این شبکه ها را می توان « هویت » دانست، به این معنا که هویت در شبکه های اجتماعی مجازی به سمت هر چه واقعی تر شدن پیش می رود. در شبکه های اجتماعی با اطلاعاتی مواجه ایم که قابل رد و بدل شدن در بین افراد گوناگون است. شبکه های اجتماعی، فضاهایی در دنیای مجازی هستند که برای ارتباط میان افراد مختلف، با سطوح گوناگون دسترسی بوجود آمده اند. برخی از ویژگی های شبکه های اجتماعی عبارت اند از: به اشتراک گذاری، بسیج کنندگی و سازماندهی، دوستی، اعتماد، حلقه های مخاطبان، استناد و تعمیم، چند رسانه ای بودن، گپ، نقد بی رحمانه، دنبال کردن و دنبال شدن، پرستیژ، باز انتشار، خرد جمعی، جهانی بودن، سرگرمی، ساختار دموکراتیک، قدرت سرمایه اجتماعی، تحرک اجتماعی و ابتکار و خلاقیت.

شبکه های اجتماعی تغییرات بنیادین در سبک زندگی و فرهنگ جوامع مختلف ایجاد می کنند این شبکه ها می توانند بر ادبیات افراد جامعه تاثیر بگذارند؛ پوشش و همچنین روابط آن ها را با جنس مخالف دگرگون کنند. کاربران شبکه های اجتماعی، از این شبکه ها برای بیان رویدادهای زندگی خود، خاطرات، موقعیت اجتماعی و مانند این ها استفاده می کنند یا از طریق به اشتراک گذاشتن افکار و عقایدشان با دیگران به گفت و گو می پردازند و بدین ترتیب، احساسات گوناگون خود را به گونه ای تخلیه می کنند.

اینترنت به عنوان مهمترین ابزار ارتباطی و اطلاعاتی، فرصت ها و تهدیدهایی را در زندگی استفاده کنندگان ایجاد می کند؛ از آنجا که جوانان و نوجوانان بیشترین کاربران آن هستند، در جریان تعامل آنان با فضای مجازی، ارزش ها و هویت شان، دستخوش تغییراتی میشود. ارزشها حلقه اتصال فرهنگ هر قوم و ملتی با نسل آینده هستند و غفلت از این مهم می تواند جوامع را با بحران هویت مواجه کند. ارزشها آنقدر اهمیت دارند که اینگلهارد گفته است: اگر میخواهید در کشوری بدون سر و صدا انقلاب کنید، ارزشهای آنان را تغییر دهید در حقیقت، ارزشها به نظام اجتماعی هویت بخشیده، بنیان نظام فرهنگی جامعه را تشکیل میدهند و معیار اساسی بایدها و نبایدهای جامعه می باشد؛ یعنی زیربنای هنجارهای اجتماعی را پی ریزی می کنند.

مسئله اصلی در دیدگاه شبکه، روابط است و واحد تشکیل دهنده ساخت جامعه، شبکه های تعاملی اند. ساخت اجتماعی، به عنوان یک شبکه، از اعضای شبکه و مجموعه ای از پیوندها، که افراد، کنشگران، یا گره ها را به هم متصل می کند، تشکیل شده است. نقطه تمرکز دیدگاه شبکه این است که به جای توجه و تأکید بر کنشگران و ویژگیهای فردی شان، به عنوان واحد تحلیل، به ساختار روابط بین این کنشگران توجه دارد.

امروزه، استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی روزه روز محبوبیت بیشتری پیدامیکند. هم اکنون، سایت های شبکه اجتماعی، بعد از پورتال های بزرگی مثل یاهو یا ام اس ان و موتورهای جستجو مانند گوگل، به پراستفادهترین خدمات اینترنتی تبدیل شده اند.

انگیزش پیشرفت تحصیلی در مدرسه به رفتارهایی اطلاق می گردد که منجر به یادگیری و پیشرفت می شود. انگیزش پیشرفت با عوامل بسیاری در ارتباط است که می توان دو مقوله آموزشی و اجتماعی را از مهمترین آنها دانست. اهداف پیشرفت نیز از

جمله روز آمدترین موضوعاتی است که در حوزه انگیزش توجه نظریه پردازان و محققان را به خود معطوف ساخته است. ایمز (۱۹۹۲) در تشریح این سازه بیان میکند که اهداف پیشرفت بیان کننده الگوی منسجمی از باورها، اسناد و هیجانات فرد است که مقاصد رفتاری او را تعیین میکند و سبب میشود تا نسبت به برخی موقعیتهای، گرایش بیشتری داشته و در آن موقعیتهای به گونه ای خاص عمل کند. به همین دلیل آرچر (۱۹۹۴) معتقد است نحوه برداشت و واکنش فرد به دنیای پیرامون تحت تاثیر اهداف پیشرفت قرار دارد.

استفاده از شبکه های اجتماعی به عنوان یکی از ابزارهای مؤثر در برقراری ارتباطات اجتماعی تبدیل شده است. اگر از شبکه های اجتماعی به طریق صحیح استفاده شود، مزایای بسیاری دارند. تاثیر گذاری بالای شبکه های اجتماعی بر روی حوزه اطلاع رسانی سبب می شود نقش آن ها در مدیریت بحران های طبیعی و اجتماعی مورد توجه قرار می گیرد. رسانه های اجتماعی در پوشش انواع رویداد ها بسیار بهتر از رسانه های سنتی عمل می کنند. به عنوان مثال، در یک بحران طبیعی همانند سیل یا زلزله کاربران شبکه اجتماعی از یک سو با ارسال و باز نشر تصویر، فیلم، صوت و... در روند اطلاع رسانی نقش آفرینی می کنند و از سوی دیگر بر مدیریت بحران از طریق اعلام نحوه کمک رسانی، اقلام مورد نیاز و مواردی این چنینی تاثیر می گذارد. همچنین اگر در عملکرد یکی از شبکه های اجتماعی اختلالی ایجاد شود، کاربران از طریق سایر شبکه ها به اطلاع رسانی می پردازند اما همین مزایا برای کاربران و مخاطبانی که اطلاعات کافی ندارند و از نظر تفکر به بلوغ کامل دست نیافته اند، تبدیل به آثار ناکار آمد و مخرب خواهد شد.

بهبود وضعیت تحصیلی دانش آموزان، یکی از اهداف اساسی نظام های آموزش و پرورش معاصر است. از حدود یک قرن گذشته و با پدید آمدن رشته های تخصصی علوم تربیتی

و روانشناسی تربیتی، مطالعه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و عوامل مرتبط با آن، بخش برجسته ای از پژوهش های متخصصان این دو رشته را تشکیل میدهد. نزدیک به یک قرن است که روان شناسان برای شناسایی عوامل پیش بینی کننده پیشرفت تحصیلی تلاش می کنند یکی از مهم ترین عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی، ویژگیهای روانی افراد است. در این راستا کلمیر دنیلسون و باستین بر این باورند که افراد برای ورود به جامعه و رویارویی با موقعیت ها و افراد مختلف به ابزارهایی یاری دهنده مانند ساختارهای روانی و ویژگیهای شخصیتی، مجهز هستند.

در این میان پیشرفت تحصیلی بیشتر از سایر متغیرها مورد توجه روانشناسان قرار گرفته است. زیرا به نظر می رسد آنچه می تواند یک فرد، خانواده و در نهایت یک کشور را در مسیر پیشرفت بیش از همه یاری دهد، بهره مندی از افرادی است نه تنها دارای سلامت روانی مناسبی هستند بلکه در سیستم آموزشی، چه در آموزش و پرورش و چه در سطح دانشگاه تحصیلات خود را با موفقیت پشت سر گذاشته اند. آگاهی از جنبه های روانی دانش آموزان می تواند همانند یک ابزار کمک آموزشی قدرتمند عمل کند. شعاری نژاد در تعریف پیشرفت تحصیلی می گوید: منظور از پیشرفت تحصیلی، پیشرفت یا عدم پیشرفت در کسب و یادگیری مجموعه مطالبی است که تحت عنوان درسی با مواد درسی در طی یکسال تحصیلی به دانش آموزان ارائه می شود. موفقیت و پیشرفت تحصیلی در هر جامعه نشان دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است. بنابراین نظام آموزشی را زمانی می توان کارآمد و موفق دانست که پیشرفت تحصیلی دانش آموزان آن در دوره های مختلف دارای بیشترین و بالاترین رقم باشد.

نظام آموزش و پرورش الگوی کلی نهادها و سازمانهای رسمی جامعه است که به واسطه آن، معارف و میراث فرهنگی منتقل و پرورش و رشد اجتماعی و شخصی افراد جامعه میسر می شود. آموزش و پرورش آنچنان اهمیتی دارد که به صورت مستقل مورد مطالعه قرار گرفته و شاخه ای ویژه به نام جامعه شناسی آموزش و پرورش را ایجاد کرده است. بطور کلی هدف جامعه شناسی آموزش و پرورش آن است که پدیده آموزش و پرورش، ساختارها، نحوه ی تشکیل و سازماندهی و کارکردهای آن را در زندگی اجتماعی مطالعه کند .

بر اساس تعریف رسانه های اجتماعی تحت عنوان شبکه های اینترنتی که یک ارتباط بر خط برای کاربران جهت تعامل سریع و آسان را فراهم می کنند. در تحقیقات اخیر که بر روی استفاده از نرم افزارهای اجتماعی در آموزش عالی رسانه های اجتماعی تحت عنوان شبکه های اینترنتی که یک ارتباط بر خط صورت گرفته، روشن شده است که بکارگیری نرم افزارهای شبکه های اجتماعی اهداف آموزشی چون ابداع راه های جدید برای یادگیری، دادن کنترل به دانش آموزان و دانشجویان، ارائه مهارت های قابل انتقال، حمایت از آموزش همکاران به یکدیگر، افزایش یادگیری سازنده، ایجاد هویت دیجیتالی و پرورش تعامل اجتماعی را به ارمغان آورده است .

عظیمی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان " رابطه فرسودگی تحصیلی و انگیزش پیشرفت با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه "، نشان می دهند که بین ابعاد فرسودگی تحصیلی و عملکرد تحصیلی رابطه منفی وجود دارد و بین انگیزش پیشرفت و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

رسولی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان "اعتیاد به اینترنت و اثرات ناشی از آن در بین دانش آموزان دوره متوسطه شهر تهران" نشان دادند که اینترنت به عنوان رسانه

ای قوی و تکنولوژی چند رسانه ای، موجب کشش و در نتیجه وابستگی دانش آموزان برای تامین نیازهایشان به دنیای مجازی است. یافته ها نشان دادند که اثر اعتیاد به اینترنت بر میزان دسترسی به اخبار و اطلاعات معنی دار است. همچنین اثر اعتیاد به اینترنت بر میزان شرکت در کلاسهای مجازی و آموزش از راه دور نیز معنی دار است. اثر اعتیاد بر اینترنت و تغییرات فرهنگی نیز شامل شاخص های تغییر در محاوره و گفتگو، پیروی از مدها نیز معنی دار است. اما اثر اعتیاد به اینترنت به انزوای فردی، آموزش مهارتهای اجتماعی و افت تحصیلی رابطه ای معناداری را نشان نمی دهد.

تمنایی فر و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان " رابطه میزان استفاده از اینترنت با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستانی کاشان" نشان دادند که اعتیاد به اینترنت موجب افت تحصیلی دانش آموزان می شود و لازم است دست اندرکاران جهت آموزش استفاده بهتر از اینترنت و پیشگیری از اعتیاد به آن برنامه ریزی کنند.

حسن زاده و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان " رابطه اعتیاد به اینترنت با پیشرفت تحصیلی و ویژگیهای شخصیتی فراگیران" نشان دادند که بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت تحصیلی همبستگی معنادار و منفی وجود دارد. بین دانش آموزان دختر و پس از نظر میزان استفاده از اینترنت تفاوت معناداری وجود دارد. و میانگین استفاده از اینترنت در پسران بالاتر از دختران است. بنابراین می توان نتیجه گرفت که ویژگی شخصیتی از عوامل مؤثر و پیش بینی کننده در استفاده از اینترنت است.

رایان و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهشی با عنوان " استفاده کنندگان از فیس بوک چه کسانی هستند؟" نشان دادند که کاربران فیسبوک بیشتر برونگرا هستند، اما احساس تنهایی بیشتری دارند. در مقابل افرادی که از فیسبوک استفاده نمی کنند به احتمال بیشتری با وجدان، کمرو، و به لحاظ اجتماعی تنها هستند.

اورر و همکاران (۲۰۰۹) در پژوهشی با عنوان " تاثیر کمروبی در استفاده کنندگان فیس بوک " نشان دادند که افراد کمرو نسبت به افراد غیر کمرو به طور معنا داری زمان بیشتری را در استفاده از فیسبوک میگذارند.

بوفاردی و همکاران (۲۰۰۸) در پژوهشی با عنوان وب سایتهای شبکه های اجتماعی " نشان میدهند افرادی که سطوح بالایی از خود شیفتگی دارند، بیشتر از دیگران از فیس بوک استفاده می نمایند.

شبکه اجتماعی

به طور کلی، واژه «شبکه» را می توان به هر مجموعه یا سیستم درون پیوندی نسبت داد که هدف آن به اشتراک گذاشتن یک قابلیت یا توانایی بین دو یا چند نظام در محدوده مکان و زمان است و در حالت مطلوب، محدودیت مکانی و زمانی ندارد. در واقع، می توان اینگونه گفت: شبکه، مجموعه ای است از اشیا یا دستگاهها مانند: تلفن، فکس و کامپیوتر که به هم متصل اند. گونه ای از این شبکه ها، اجتماعی هستند. در این نوع از شبکه، انسان ها با یکدیگر ارتباط دارند؛ به عبارت دیگر، شبکه های اجتماعی ساختاری اجتماعی اند که افراد و سازمان های انسانی میان خود ایجاد کرده اند تا در موضوعات و مقوله های از پیش تعیین شده با یکدیگر تعامل کنند. ساده ترین شبکه اجتماعی را می توان خانواده، بستگان، قبیله، دوستان و همکاران دانست. نوع دیگری از شبکه های اجتماعی نیز وجود دارند که در آن روابط اشخاص، بر پایه رایانه و اینترنت، و به گونه برخط (آنلاین) انجام می پذیرد. در بیانی ساده و مختصر، این گونه از پایگاهها را چنین تعریف کرده اند: جامعه ای بر خط که کاربران آن، مجاز به اشتراک اطلاعات، تصاویر، فیلمها، نرم افزارها و . . . ، برقراری ارتباط با دیگران و کشف نشانی ارتباط افراد جدید

هستند. چنین شبکه‌های اجتماعی را می‌توان چکیده وب برشمرد که در آن، اعضا با مشارکت و همفکری و با استفاده از برنامه‌ها به ساختن محتوای وب می‌پردازند.

برای بررسی تاثیر شبکه های اجتماعی بر دانش آموزان لازم است ابتدا این موضوع بررسی گردد که اصلا شبکه های اجتماعی چه چیزهایی هستند و از چه زمانی بر ری کار آمده اند ، شبکه های اجتماعی از سال ۱۹۵۴ توسط جان بارنز مطرح گردید ، پژوهش های مختلف در زمینه ی انسان شناسی توسط جان بارنز بود که منجر به کشف و روی کار آمدن شبکه های اجتماعی مختلف شد.

شبکه های اجتماعی زمانی تشکیل می شوند که ساختاری از گره هایی مرتبط با هم ارتباط پیدا می کنند منظور از گره در این تعریف هر فرد ، اجتماع یا گروه خاصی است البته این تعریف کلی از شبکه اجتماعی است روی صحبت ما با شبکه های اجتماعی مجازی است که امروزه بسیار رواج پیدا کرده است.

در حالت کلی شبکه های اجتماعی مجموعه ای از گردهم آیی هایی است که افراد مختلف برای اهداف شخص آن را به وجود می آورند حال اگر بستر این گرد هم آیی ها اینترنت باشد و افراد حضور فیزیکی نداشته باشند نام شبکه اجتماعی مجازی به آن اطلاق می گردد . در شبکه های اجتماعی مجازی لزوما افراد به دنبال اهدافی مثل تجارت ، اهداف شغلی و... نیستند بلکه گاهی اوقات اشخاص بدون انگیزه ی خاصی و بدون در سر داشتن هدفی خاص به این شبکه های اجتماعی می پیوندند و مضرترین حالت ممکن همین است که فرد بدون در سر داشتن هدفی خاص و صرفا برای سرگرمی به این شبکه های مجازی می پیوندد که در ادامه به آن اشاره خواهد شد.

تأثیر شبکه اجتماعی بر دانش آموزان :

امروزه با پیشرفت فناوری ها در حوزه ی الکترونیک و رایانه ، شبکه های اجتماعی مختلف از جمله تلگرام ، اینستاگرام ، واتس اپ ، وایبر و... در کل تمام اپلیکیشن های وابسته به گوشی موبایل در جامعه گسترش یافته است که این وسیله شاید باعث دقت و سرعت بیشتر در انجام کارهای روزمره و ارتباطات نیز شده باشد به گونه ای که پس از ظهور این ابزار جهان به دهکده ی ارتباطی کوچک تبدیل شده است که همه روزه در سراسر آن افراد با یکدیگر در حال برقراری ارتباطات هستند و به گونه ای است که گاهی اوقات انسان در آن غرق می شود ، البته این شبکه های اجتماعی به نوعی ضرورت اجتماع فعلی است و بسیاری از کارها با استفاده از این شبکه های اجتماعی راحت تر شده است . فارغ از این که مزایا و معایب آن چیست و چه آسیب ها و چه نکات مثبتی برای جامعه داشته است میزان استقبال افراد از این شبکه های مجازی و بالاطبع میزان وابستگی به آن به شدت زیاد است.

تمام شبکه های ارتباطی و مجازی که امروز در جامعه رواج پیدا کرده است بر مبنای اینترنت است که مدام در حال رشد می باشد ، شبکه های اجتماعی فوق الذکر به واسطه ی اینترنت است که در حال رشد و پیشرفت دائم است و در بین مردم روز به روز بیش از پیش از محبوب می شود.

با این وجود شبکه های مجازی اثراتی مخرب نیز دارند که بیش از همه دانش آموزان را درگیر کرده است مطابق تحقیقات صورت گرفته ۷۰ درصد از دانش آموزانی که مدام در حال استفاده از شبکه های اجتماعی هستند و در آن غرق شده اند افت تحصیلی شدیدی پیدا کرده اند . دانش آموزان بیش از تمام افراد دیگر جامعه آسیب پذیر هستند

و در این مورد نیز به همین شکل است دانش آموزان بیش از سایر افراد در معرض خطرات شبکه های اجتماعی قرار دارند.

محققان پس از بررسی های متعدد به این نتیجه رسیدند که شبکه های اجتماعی باعث انزوای شخص و دوری او از جامعه می گردد و دانش آموزانی که در این سن بیشتر وقت خود را صرف وب گردی و شبکه های اجتماعی مختلف می کنند به مرور زمان از خانواده خود دور می شوند و به نوعی پیوندشان با خانواده و جامعه روز به روز کمتر می شود علاوه بر این که این افراد از جامعه و خانواده دورتر می شوند میزان تاثیر پذیرشان نیز از این محیط های مجازی به شدت افزایش میابد و به مرور زمان از اهداف خود غافل شده و به سمت تباهی و اهداف پوچ سوق پیدا میکنند ، این افراد آنقدر غرق در این شبکه های اجتماعی می شوند که برای رسیدن به اهدافی پوچ تلاش می کنند که نه سودی برای حال و نه سودی برای آینده ی آنها دارد و با این کار بنیان زندگی خود را بر روی موضوعی پوچ سوار می کنند.

تاثیر شبکه های اجتماعی بر دانش آموزان

سازمان آموزشی هر کشوری نقش به سزایی در پرورش و رشد آن جامعه دارد شاید بتوان اینگونه بیان کرد که آموزش و پرورش هر کشوری از ساختارهای بنیادین و اصلی آن کشور است زیرا مسئولیت پرورش نسل جدید جامعه را دارد و با درایت خود هر ابزار خطر آفرینی برای دانش آموزان را باید تحت نظر بگیرد و معایب و مزایای آن را مورد بررسی قرار دهد.

به همین جهت در این موقعیت جامعه و باتوجه به گرایشی که افراد در سنین مختلف مخصوصا در سنین نوجوانی و جوانی به این شبکه های اجتماعی دارند مسئولان مربوطه

باید در فکر تصمیمی درست و برنامه ریزی صحیح برای آینده سازان این جامعه باشند و این امر مستلزم این است که مسئولین مربوطه تاثیر شبکه های اجتماعی بر دانش آموزان را مورد بررسی قرار دهند و باتوجه به آن تصمیمی درست اتخاذ نمایند.

یکی از تبعات منفی که ممکن است گریبان گیر دانش آموزان باشد افت تحصیلی ناشی از شبکه های اجتماعی است که دقیقا آینده ی فرد را درگیر می کند و اگر در زمان مناسب با این موارد برخورد لازم صورت نگیرد زندگی فرد رو به تباهی خواهد رفت و روز به روز از هدف زندگی دورتر خواهد شد.

امروزه پررنگ ترین قسمت زندگی افراد بالاخص نوجوانان شبکه های اجتماعی است که بسیار متنوع شده است امروزه نوجوانان بیشتر زمان خود را صرف آن می کنند و به نحوی در زندگی انسان ها پررنگ شده است که به نوعی اعتیاد در بین جوانان تبدیل شده است . شبکه های مجازی به مرور بر سلامت روان افراد نیز تاثیرات منفی بر جای خواهند گذاشت و حتی اگر به موقع با این معضل اجتماعی برخورد نشود ممکن است فرهنگ نوجوانان نیز تحت تاثیر آن تغییر یابد.

محققان مختلف برای بررسی تاثیر شبکه های اجتماعی بر دانش آموزان تحقیقات و پژوهش های مختلف انجام دادند، در آخرین تحقیق صورت گرفته محققان پرسشی را بین ۱۵۰۰ جوان انگلیسی مطرح کردند و از آنها خواستند تا عقیده و نظر خود را درباره ی شبکه های اجتماعی مختلف نظیر فیسبوک ، اینستاگرام ، اسنپ چت ، توییتر و یوتیوب بیان کنند و تمام این نتایج مورد بررسی قرار گرفت که حاوی نظرات مثبت و منفی متعددی بود مطابق این پژوهش تنها شبکه ی اجتماعی که در بین جوانان تاثیر مثبت نداشت یوتیوب معرفی شد . و مخرب ترین نوع آن اینستاگرام و اسنپ چت معرفی شد که تبعات مخرب بسیاری برای جامعه بالاخص جوانان دارد و اثراتی جبران

ناپذیر همچون مشکلات خوابی ، اضراب ، تنهایی و... به وجود خواهد آمد البته باید به این موضوع نیز اشاره گردد که این نوع شبکه های مجازی نیز تاثیرات مثبتی از جمله آگاهی بخشی اجتماع ، تقویت روابط اجتماعی ، تقویت حمایت های انسانی و... بر جای می گذارد اما این موارد تنها در صورتی به وقوع می پیوندد که از این شبکه های مجازی استفاده ی درست شود.

شیوع یک بیماری خطرناک:

برخی از محققان گسترش شبکه های اجتماعی را همچون شیوع یک بیماری خطرناک جلوه دادند ، این شبکه های مجازی امروزه تا حدی در بین خانواده ها و افراد جامعه ریشه دوانده اند که افراد در هنگام فعالیت های خود مثل پیاده روی ، پیک نیک ، گردش های دوستانه ، جمع های خانوادگی ، جلسات کاری ، مطالعه و در تمام لحظات حساس زندگی تمام حواسشان به گوشی های موبایلشان است و این امر باعث شده است زندگی معنای بنیادین خود را از دست دهد گذشته از این موارد این شبکه ها باعث بی ارزش شدن اهداف برای افراد شده است و اگر این فاجعه ادامه یابد بعه مرور زمان دیگر کسی برای دستیابی به اهداف خود هیچگونه تلاشی نخواهد داشت و نوعی سونامی بی انگیزگی جامعه را فرامی گیرد و در نهایت جامعه تبدیل به محیطی بی ارزش می گردد و افراد تنها در شبکه های اجتماعی فعالیت خواهند داشت.

با گسترش شبکه های مجازی در جامعه به مرور زمان ارزش های زندگی از بین می رود و فرد به انزوا کشیده خواهد شد . البته لازم به یک روشن سازی است که باید در این قسمت مطرح گردد پس از مطالعه ی این مطلب شاید به این فکر کنید که چرا باید یک موضوع پیش پا افتاده مثل شبکه های مجازی که اثرات مثبت بسیاری همچون یافتن